

GUY DE MAUPASSANT'IN GÜZEL DOST ADLI ROMANINDA SÖMÜRGEÇİLİK*

*Uğur YÖNTEN***

ÖZET

1881 yılında Le Gaulois gazetesinin görevlisi olarak Cezayir'e giden Maupassant, sömürge yönetiminin aksaklıklarını ve suistimallerini bizzat görme olanağı elde etmiştir. Bu aksaklıkları bazı kısa öykülerinde dile getiren yazar, romanlarından da Güzel Dost'ta (Bel-Ami) Tunus ve Cezayir sömürgeleri sayesinde servet katan politikacı ve işadamlarını konu olarak işlemektedir. 1885 yılında yazdığı bu romanda Maupassant, 1871-1914 yılları arasındaki Fransız sömürge olaylarından gerçek bir tablo sunar. Fransız siyaset adamları, gazete sahipleri ve finans çevrelerinin kendi çıkarları doğrultusunda sömürge ülkesi Tunus'ta ve Cezayir'de çevirdikleri dolapları açıkça ortaya koyar: Romanın başkahramanlarından biri olan ve aslında gazetecilikle hiç ilgisi olmadığı halde bu mesleğe atılan Georges Duroy, Cezayir'deki askerlik günlerini özlemlerle hatırlarken çok güzel bir "sömürgeci asker" portresi çizer ve böylece Fransız askerlerinin yöre halkına nasıl kötü davrandıklarını da gözler önüne serer. La Vie Française gazetesinin sahibi ve aynı zamanda Georges Duroy'un patronu olan Bay Walter ve Bakan Laroche Mathieu'nün sömürge ülkesinden yola çıkarak spekülasyon sayesinde borsada paralarına para katmaları ise çok ilginç bir olaydır. Romanında Tunus yerine Fas ismini kullanmayı tercih eden Maupassant tarihi ve siyasi olayları sunmakla yetinir vekahramanlarına karşı pek de eleştirel bir tavır takınmaz. Sistem olarak sömürgeciği pek karşı olmayan Maupassant, bu sistemin işletilmesindeki çarpıklıkları okuyucusuna sunmuştur. Romanın ilk sayfalarında başkahraman Georges Duroy'un Cezayir'deki ferah günlerini anımsaması, Cezayir'in yeniden sömürgeleştirilmesinin Fransız Meclisinde görüşülmesine değinmesi ve özellikle para kazanma tutkusuyla bir araya gelmiş gazeteci ve siyasilerin sömürge politikasından nasıl nemalandıklarını gözler önüne sermesi sömürgecilikle ilgili en çarpıcı bölümlerdir. Güzel Dost, sömürgeciğe eleştirel tavır takınan bir roman değildir. Fransa tarihinde 2. Cumhuriyet Dönemi diye adlandırılan devirde insanların para kazanma uğruna hangi yollara başvurduğunu ortaya koyan çarpıcı ve sürükleyici bir romandır. İş adamları ve politikacıların bu hırsıyla sömürge ülkelerinde yaptıkları manipülasyonlar romanın önemli bölümlerinden biridir.

Anahtar Kelimeler: Maupassant, Güzel Dost, Sömürgecilik.

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr. Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, El-mek: muammer21@hotmail.com

COLONIALISM IN GUY DE MAUPASSANT'S NOVEL NAMED BEL-AMI

ABSTRACT

Maupassant, who went to Algeria as a journalist of the Le Gaulois Newspaper in 1881, got the opportunity to personally observe the problems and exploitations of the colonial administration. The author, mentioning those problems in some of his short stories, also deals with the politicians and businessmen who burge on their wealth thanks to the colonies of Tunisia and Algeria as a plot in his novels called Bel-Ami. In this novel written in 1885, Maupassant presents a genuine picture of the French colonial events occurring between 1871 and 1914. He very clearly presents the plots brewed in colonial countries of Tunisia and Algeria by the French politicians, newspaper owners and financial bodies for their own profits. Georges Duray, who is one of the protagonists of the novel and in fact has no relation to journalism but has got it as a profession, draws a very clear picture of the "colonial soldier" while recalling his days in Algeria as a soldier and thus displays how badly the French soldiers treated the local people of the country. The case that Mr. Walter, who is the owner of the newspaper La Vie Française and boss of Georges Duary, and Minister Laroche Mathieu departed from the colony and burgeoned their wealth in the stock market via speculations is a very interesting phenomenon. In his novel, Maupassant, preferring to use the name Morocco instead of Tunisia, merely presents the historical and political events and does not assume a critical attitude toward his characters. Maupassant, not opposing the idea of colonialism very much, presents the problems in the application of this system to his readers. Georges Duray's, the protagonist of the novel, flash back of the prosperous days in Algeria in the very first pages of the novel, his mentioning the negotiations related to re-colonization of Algeria in the French Assembly, and his displaying how the journalists and politicians gathering with a desire to earn Money exploited the colonial policies are the most outstanding points pertaining to colonialism. Bel-Ami is not a novel that assumes a critical attitude toward colonialism. It is a fascinating and impressive novel presenting what methods people utilize for the sake of earning money in a period called the Second Republican Era in French history. The manipulations that the businessmen and politicians use with this greed in the colonies form an important part of the novel.

Key Words: Maupassant, Bel-Ami, Colonialism.

Giriş

Fransız yazarlar ve şairler Doğu ve Uzak Doğu ülkelerine hep ilgi duymuşlardır. Montesquieu, Pierre Loti, Alphonse Daudet, Nerval, Chateaubriand yapıtlarında uzak ülkelere renkli görüntüler sunmuşlardır. Yabansılık (exotisme) diye adlandırılan uzak ülkelere karşı olan bu merak ve ilgiyi Maupassant'da da bulmak mümkündür. Kötümser (pessimiste) bir yazar olması nedeniyle bazan hayatı sıkıcı ve çekilmez bulan Maupassant, kendine gelebilmek için uzak diyarlara gitmeyi hep istemiştir. Bulunan ortamdan uzaklaşmak, sıkıntılarını ve yaşamın tek

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013*

düzeliğini bir kenara atmak için uzak ülkelere seyahatler yapmak. “Oh! Kaçmak, yola çıkmak! Sürekli gördüğümüz yerlerden, insanlardan, aynı saatlerde yapılan hareketlerden ve özellikle hiç değişmeyen düşüncelerden uzaklaşmak” (2004:7) Bu satırlardan anlaşıldığı gibi, Maupassant hayatın sıkıntılarından uzaklaşmak için seyahat etmeyi ve yeni ortamlara girmeyi önermektedir. Gidilecek yer konusunda ise tercihini şöyle ifade etmektedir. “İnsan gitmek istediği ülkeyi sürekli hayalinde canlandırır. Kimisi İsveç’i, kimisi Hindistan’ı, kimisi Yunanistan’ı, kimisi de Japonya’yı hayal edip durur. Bende, Afrika’ya karşı dayanılmaz bir merak, tanımadığım çöle karşı bir istek var. Bunun bir tutku haline dönüşeceğini şimdiden hissedebiliyorum”(2004:8) Romanda Fas ve Cezayir’in geçmesi ise, tarihi olaylardan esinlenen Maupassant’ın bu iki sömürge ülkesi sayesinde siyaset ve işadamlarının çeşitli entrikalar çevirerek nasıl zengin olduklarını ortaya çıkartmasıyla olmuştur.

1.Genel Hatlarıyla Güzel Dost

Paris sokaklarında neredeyse meteliksiz dolaşan Georges Duroy, La Vie Française gazetesinde politik yazılar yazan askerlik arkadaşı Forestier ile karşılaşır. Bir süre havadan sudan konuştuktan sonra Georges Duroy ona işinden söz ederek kazandığı paranın ne kadar az olduğundan yakınır. Arkadaşı ona gazeteciliğe atılmasını önerir. Bu meslekte hiçbir geçmişi olmamasına karşın Duroy bu teklifi kabul eder. Gazetenin patronu bay Walter’ nin, diğer gazetecilerin ve Paris’in tanınmış bayanlarının davetli olduğu akşam yemeğine arkadaşını da davet eder. Böylece sıfırdan başlayıp zirveye ulaşan bir kahramanın hikayesi başlar. Balzac’ın ünlü kahramanı Rastignac’ın bir kopyasıyla karşı karşıyayız adeta. Bizzat kendisi de gazetecilik yapmış olan ve gazete dünyasını yakından tanıyan Maupassant’ın kopyasıdır aslında Georges Duroy. Bunu şöyle ifade eder Henri Troyat: “Atletik yapısı, Normandiyalı kökeni, bıyıkları, çekiciliği, aşktan nefreti ile yazarın bir benzeri gibidir.”(2004:106)

Forestier ona bir gazetede nasıl köşe yazısı yazılacağı konusunda ilk derslerini verir ve kendisiyle çok duygusal bir ilişki yaşayacağı Bayan Marelle ile tanışır. Bayan Marelle’in Laurine adlı kızı, Georges Duroy’u çok sever ve ona Güzel Dost lakabını takar. Uzun zamandan beri hasta olan Forestier ölür ve Georges Duroy onun eşi Madeleine ile evlenir. Georges Duroy’un köşe yazılarıyla artık Medelaine ilgilenir. Kısa sürede Echos dergisinin müdürü olan Georges Duroy, La Vie Française gazetesinin patronu Bay Walter’ nin dikkatini kendine çekmeyi başarır.

Sempatikliği ve yakışıklılığı sayesinde Bel-Ami (Güzel Dost) diye anılan Georges Duroy zirveye doğru ilerlerken, asaletten yoksun olduğunu düşündüğü soyadını değiştirerek onu DuRoy de Cantelyapar. Siyaset adamlarıyla samimi olan Patronu bay Walter’ nin sömürge politikası üzerinden yürütülen karanlık ilişkiler sayesinde çok para kazandığından kuşkulanan kahramanımız, onun eşi Bayan Walter’yi ayartmakla yoluna devam eder. Daha sonra ise patronun kızı Suzanne’ı ayartarak kendisiyle evlenmeye mecbur eder. Paris sokaklarında yeterli parası olmadığından içecek bile alamayan, ama “vücudunda insanüstü bir güç, kafasında yenilmez bir karar ve sonsuz bir umut” (Maupassant, 1973:39) olan Georges Duroy’un, zamanla nasıl Bel-Ami olduğuna ve DuRoy de Cantel soyadını alarak zafere, şana ve zenginliğe nasıl ulaştığına şahit olmaktayız bu romanda.

2.Maupassant ve Sömürgecilik Sorunsalı

Bir sömürge ülkesi olarak Cezayir, yazarların dikkatini çeken ülkelerden biridir. Fransız romancı Fromentin ve ondan sonra gelen bazı yazar ve ressamlar bu ülkeye çeşitli seyahatler gerçekleştirmişlerdir. Fransa’nın Cezayir macerası 1830’lu yıllarda başlamaktadır. Başkent Cezayir’in yöneticisinin Fransız konsolosuna hakarete bulunmasıyla başlayan gerginlik Fransa’nın bu yöneticiyi cezalandırmak için oraya askeri bir birlik yollamasıyla devam etmiştir. Bu askeri birliklerin Cezayir’de bulunmaları Arap kabilelerini tahrik etmiş ve zamanla çeşitli ayaklanmalar meydana gelmiştir. Fransa da bu ayaklanmaları bastırmak için birlik sayılarını artırmış ve ülkeye

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

yayılmıştır.1840 yılından itibaren ise sömürge sistemi kurularak Cezayir'e Fransızlar yerleştirilmiştir.Ülkenin bu yeni sahipleri Cezayir ve Oran gibi şehirlerde verimli toprakları zavallı halkın elinden gasp etmiş ve işletmeye başlamıştır.1871 yılında,Alsace şehrini ve Lorraine'in bir kısmını Almanlar'a kaptıran Fransa,dünyadaki nüfuzunu genişletmek için çareler aramaya başlar.Fransız hükümeti, Alman hegemonyasına girmek istemeyen beş bin kadar Alsace ve Lorraine'iyi Cezayir'e yollamaya sonunda karar verir.On yıl sonunda on beş bin Fransız Cezayir'e yollanmış ve dört yüz yetmiş bin hektar arazi işgal edilmiştir.Fransız hükümetinin bu sömürge politikasından bazı milletvekilleri rahatsızlık duymaktadır.Milliyetçikesim,bu sömürge politikasından vazgeçilip Almanlar'ın elindeki topraklarının geri alınması gerektiğini vurgulamışlardır.İş dünyası ile ilişki içinde olan diğer milletvekilleri ise,sömürge politikasının devamından yana olup bu yeni ülkede yatırımların hızlandırılmasını benimsemişlerdir.

YazarımızınCezayir'le olan ilişkisi, görevli olarak 1880 yılında bu ülkeye seyahatler gerçekleştirmesiyle başlamıştır.LeGauloisgazetesiMaupassant'dan, Cezayir'deki Bouamama Ayaklanması için yazılar kaleme almasını ister. Gazeteci Maupassantda 11 sayıdan oluşan bir yazı dizisi hazırlar. Le Gaulois gazetesindeki bu yazılar daha sonra AuSoleil adlı eserinde yerini alır.Bu yazılarında Cezayir Sömürgesinde insanların nabzını tutar. Şöyle ifade eder seyahatlerinin amacını: "Bu sömürge döneminde Arapları görmek ve sömürgecilerin pek de umursamadıkları onların ruhunda olup bitenleri keşfetmek ilginç olacaktır."(2004:9) Sömürge sisteminin aksaklıklarına ve yanlış uygulamalarına bizzat şahit olan Maupassant'ın şu tespiti gerçekten çok ilginçtir: "Arabı mahvetmek, durmadan onu soymak, yakasını bir türlü bırakmamak ve fakirlikten canını çıkarmaktan ibaret olan sömürgeci sistemimiz devam ettiği sürece daha çok ayaklanmalar göreceğiz."(34) Fransızların Cezayir'de bulunma nedenleri Arapları medeniyetle tanıştırmak, özellikle tarım alanındaki tecrübelerini onlara aktarma olarak bilindiğinden Maupassant bu görevi önemli bulduğunu ancak uygulamadaki yanlışlığı şöyle ifade eder:"Bu insanların(Fransızlar) ilgilendiği topraklar, Arapların daha önce elde ettiği üründen daha fazlasını verecektir;ilkel halkın yavaş yavaş yok olacağı doğrudur;aslında bu Cezayir'in yararına olacaktır.Fakat bu dönüşüm anındaki şartlar insanı isyana iten türdendir."(149)Bazan da bir gözlemci olarak Araplar hakkındaki düşüncelerini dile getirir Maupassant: "Cezayir halkı acımasız ve kan dökücü,hırsız,yalancı ve yabani bir halktır. Tüm bunlar doğru. Ama bu insanların iyi yönlerini de görmek lazım."(150) Bu tespitlerden şöyle bir sonuç çıkarmak yanlış olmasa gerek: Maupassant, Fransa'nın Cezayir'de bulunma amacını bu yabani ülkeyi uygarlaştırma olarak görmekte ve bir bakıma sömürge politikasını desteklemektedir.Karşı çıktığı ise, Jules Ferry'nin sömürge politikasının ahlak dışı, tutarsız ve tehlikeli yöntemleridir.

3.Güzel Dost ve Sömürgecilik

Güzel Dost, taşradan Paris'e gelmiş demiryolu işçisi Georges Duroy'un inanılmaz başarısını anlatan bir romandır.Kahramanımız bu başarıyı elde etmek için önüne çıkan tüm engelleri aşmak için her türlü yola başvurur.Özellikle kadınlardan yararlanmasını çok iyi bilmektedir.Azimli bir taşralının inanılmaz yükselişine tanıklık ettiğimiz bu romanda aynı zamanda gazetecilik,siyaset ve finans kurumları arasındaki menfaat birliğini gözlerimizin önüne sererMaupassant.Fransa'nın sömürgesi olan Cezayir ve Fas romanda karşımıza çıkan iki ülkedir.Maupassant romanında sömürge sorununun analizine girmez. Sömürge sistemi sayesinde zengin olan iş adamı ve politikacıları gözler önüne sermektedir. Bu anlamda Güzel Dost, sömürge romanı olmaktan çok uzaktır.Maupassant'ınAuSoleil ve La VieErrante adı altında toplanmış yazılarında Fas,Tunus ve Cezayir'e değin oldukça çok tespitler vardır. Sömürgeci bir emperyalizm politikası güden Jules Ferry hükümeti her türlü fırsattan yararlanma politikasını oldukça benimsemektedir.1885 yılında Fransız hükümeti sömürge politikalarının ateşli tartışmalarını yapmış ve bu tartışmalar halk tarafından da ilgiyle takip edilmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

Georges Duroy'un romanın ilk sayfalarında Cezayir'deki askerlik yıllarını özlemle hatırlaması, Cezayir'in, işadamları ve siyasilerin menfaat odağı haline gelmesi ve Fas'taki maden yatakları ve borsa üzerinden inanılmaz kazançlar elde edilmesi Maupassant'ın romanında değindiği sömürgecilik temalarıdır.

“Sivillige düşmüş asker güzel asker şıklığıyla”(Maupassant,1973:6) Paris sokaklarında tur atan GeorgesDuroy, çok susmasına karşın önünden geçtiği kahveye parası olmadığı için giremez. İçerideki insanları büyük bir kıskançlıkla izler, hatta eline fırsat geçse onlardan birkaçını öldürebileceği bile aklına gelir. Bu mahrumiyet ona Afrika'daki askerlik yaptığı günleri anımsatır: “Bu anda iki Afrika yılını, küçük Güney karakollarında Arapları haraca kestiği zamanı hatırlıyordu. Ve Ouled-Alaneoymağından üç adamın hayatına mal olan ve onlara, arkadaşlarıyla kendine, yirmi tavuk, iki koyun ve altına, altı aylık ta ne denli gülüşe değen bir kaçışın anısında dudaklarından öldürücü ve tatlı bir gülümseme geçti.....Suçluları hiçbir zaman bulamamışlar, Arap biraz da askerin doğal avı olarak düşünülmüş olduğundan, hiç aramamışlardı zaten.”(8)Ele geçirilmiş ülkede, sömürgecinin(colonisateur) sömürülene (colonisé) ettiği haksızlık ve zulmü bütün çıplaklığıyla gözler önüne seren bu satırlar gerçekten çok ilginçtir.Eserlerinde sömürgecilik konularına oldukça yer veren yazar Henry de Montherlant'ın Fransızların Cezayirliilere olan tavrını dile getirirken adeta Fransız Milleti adına günah çıkartmaktadır:”Cezayirliilemağriplilerin en sevimlilileridir.Ama bu zavallı insanlar biz Fransızlar yüzünden çok acı çekmişlerdir.”(1998:14)Gücü elinde bulunduran Fransa'nın Cezayir'deki temsilcisi olan Georges Duroy, kendisini Cezayir'in hakimi olarak gördüğü için Araplara istediği gibi davranmakta ve her türlü haksızlığı yapmaktadır. Güçlü olanın zayıf olanı ezme politikasıdır burada söz konusu olan. Fransa'nın sömürge politikasından oldukça rahatsız olan Montherlant, Avrupalı sömürgecileri kuzey Afrika'da “büyük zulümler” işlemekle suçlamaktadır.(1963:579) Sömürge toprağında bulunma Georges Duroy'a Araplara istediği gibi davranma fırsatı veriyordu.Fransız kimliğinden yararlanarak, kendi ülkesinde yapamayacağı bir çok aşırılığa başvurma yoluna gider. Fakat Paris'te sudan çıkmış balık gibiydi adeta:”Paris'te durum başkaydı.İnsan belde kılıç ve elde tabanca, sivil adaletin uzağında,rahat rahat kibarca hırsızlık yapamazdı.Ele geçirilmiş ülkedeki geliş güzel askerin olanca içgüdülerini duyuyordu içinde.Şüphesizonlara,iki çöl yılına yüreği yanıyordu.Ne acıydı orada kalmış olmamak!Ama iş işten geçmişti,oradan ayrılırken daha iyisini ummuştu.Ya şimdi!...Ah evet,işler kendine göre oluyordu şimdi!”(8)

Sömürge ülkesindeki asker zulmünü bütün çıplaklığıyla ortaya koyan romandaki bu satırlar, hiçbir yoruma gerek duyurmamaktadır.Sömürge olgusunu hiçbir analizden geçirmeden dolambaçsız bir şekilde okuyucuya sunar Maupassant. Adeta şu isabetli tespitin tercümanı olur: “İtaat toprağı olan Afrika,sömürgeciye erkeklğini tüm dünyaya kanıtlama olanağı sunar”(Martine AstierLoutfi, 1971:113)

Güzel Dost, iş dünyası ile siyasilerin karanlık ilişkilerini ortaya koyan bir romandır. Fransız meclisindeki milletvekilleri iş adamlarıyla ittifak ederek Cezayir ve Tunus üzerinden yüklü miktarda haksız kazanç elde etmişlerdir.Bu karanlık ilişkileri çok güzel bir şekilde işlemiştirMaupassant. Meclis üyelerinin Cezayir topraklarının işgal edilmesi konusundaki tartışmalarına bile değinilmiştir Güzel Dost'ta. Romanımızın kahramanı Georges Duroy, işgal edilmiş Cezayir topraklarının önemini şöyle vurgular: “Orada en çok eksik olan,iyitopraktır.Gerçekten bereketli topraklar Fransa'daki kadar pahalıdır, çok zengin Parisliler tarafından da, gelir yatırımı olarak, satın alınmıştır.Gerçeksömürgeciler, yoksullar, ekmezsizlikten yerini yurdunu bırakanlar, yeniden susuzluk yüzünden içinde hiçbir şeyin bitmediği çölde bırakılmışlardır.”(29)

Romanda Fas ile ilgili bir bölüm vardır.Bu bölümde geçen olayların hemen hemen aynı Fransa ile Tunus arasında geçmiştir.Sömürge ülkelerine asker müdahalesi sonrasındaki Bardo antlaşmasıyla,siyaset adamları ve iş adamları Tunus'taki ekonomik gelişmelere müdahale edip

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

haksız kazanç elde etmişlerdir.Maupassant bu tarihi olayları romanına aktararak sömürge olgusunun finansal yönüne dikkatleri çekmek istemiştir.

Gazeteciliğe atılan Georges Duroy,patronu Bay Walter tarafından Cezayir hakkında makaleler yazmakla görevlendirilmiştir. “Yalnız siz bize Cezayir konusunda küçük bir fantezi serisi hazırlayın.Hatıralarımızın anlatır,az önce yaptığımız gibi de bunlara,sömürgeleşme konusunu karıştırırız.Bu günün konusu,günün konusu gerçekten,hem eminim ki okuyucularımızın çok hoşuna gidecektir.”(31) Bu yazısından yola çıkarak,GeorgesDuroy Dışişleri Bakanı Laroche-Mathieu’nün tavsiyesiyle askeri müdahale ile ilgili yazılar yazar.Dolayısıyla burada gazete dünyası ile siyasetin kirli işbirliğini açıkça görebiliriz.“Askeri kuruldan sanki olacakmış gibi söz açın,ama ortalığı velveleye verecek biçimde değil de kendiniz inanıyormuşçasına.Öyle yazın ki halk bu işe bizim burnumuzu sokmayacağımızı satırlardan iyice çıkarsın”(271)İşte, “kabinenin şerbetli organı”(269)olan gazetede bu haberin yankısıyla Fas’taki(aslında Tunus) tahvillerin fiyatı düşecek ve bu spekülasyon sayesinde bakan ve bay Walter milyonlarca frank kazanacaklar.Bir gazete köşe yazarı ve gazete sahibi ile bir bakanın işbirliği böylece gözler önüne serilmektedir.GeorgesDuroy, Bakan Mathieu-Laroche ile La vieFrançaise’in sahibi Bay Walter arasındaki çıkar işbirliğini Bayan Walter’den öğrenir. “Laroche’un Dışişleri Bakanlığını kapıldığı günden beri Tanca seferi aralarında kararlaştırılmıştı;sonra altmış dört ya da altmış beş franga düşmüş olan Fas istikrazı tahvillerinin hepsini, yavaş yavaş tekrardan satın aldılar.Şüpheli,saman altından su yürüten,hiçbir şey uyandırmayan ajanlar yoluyla,bunları pek ustaca tekrardan satın aldılar.....Şimdi de askere sefer girişecekler, oraya varır varmaz da,Fransız Devleti borcu garanti edecek.Dostlarımız elli ya da altmış milyon kazanmış olacak.” (281)

Güzel Dost’ta sömürgecilikle ilgili en önemli bölümler, işadamlarıyla politikacıların işbirliği yapıp kısa sürede büyük servetler elde ettiği bölümlerdir. Tamamen gerçek olaylardan esinlenerek Maupassant’ın kaleme aldığı bu bölümlerde basın dünyası ve siyasilerin kendi menfaatleri için sömürge ülkelerini nasıl sömürdüklerine şahit olmaktayız.Avrupalıların medeniyet götürme gerekçesiyle işgal ettikleri bu ülkelerdeki gerçek amaçlarını Henry de Montherlant çok güzel bir şekilde ifade etmektedir.“Buraya gelen Avrupalıların gözünde,nedir bu memleket?Kimileri bir çırpıda zengin olmak,yani çalıp çırpamak için geliyorlar buraya.Kimileri yerlilerin sırtından zorbalık taslamak için.Kimileri sömürge zammıyla beraber bir memur sandalyesi boş olduğu için.Kimilerikanun,nizam dinlemeden şehvet duygularını tatmin etmek için.Kimileri de oyalanmak,renkli anılar edinmek için.”(1966:144)

Sonuç

Güzel Dost, başarıya ulaşmak için her şeyi mübah gören bir zihniyetin romanıdır. Böyle bir romanda sömürgecilik temasının geçmesi biraz garip gelebilir. Romanımızın, Fransa tarihinin 2.Cumhuriyet dönemindeki her türlü fırsattan yararlanma zihniyetini aktarma amacında olduğu göz önünde bulundurulduğunda Maupassant’ın sömürgecilik temasına değinmesinin ne kadar isabetli olduğu ortaya çıkar. Yazar, yaşadığı dönemin tarihi olaylarından yola çıkarak, siyasilerin ve gazete patronlarının sömürgecilik olgusundan nasıl servet sahibi olduklarını gözler önüne sermektedir. Sömürgeciliğe büyük bir eleştiri yapmamakla birlikte, iş dünyası ve siyaset adamlarının kirli birlikteliğini dile getirmekle bu sistemin çarpık yönlerini çok güzel bir şekilde ortaya koymuştur.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

KAYNAKÇA

ASTIER LOUTFI Martine (1971).*Littérature et Colonialisme L'Expansion coloniale vue dans la littérature romanesque française 1871-1914*, Mouton, Paris

MAUPASSANT Guy de (1973).*Güzel Dost*, Çev.: Vedat Gülşen Üretürk, Nil Yayınevi, İstanbul

MAUPASSANT Guy de (2004).*Au Soleil*, Albin Michel, Paris

MONTHERLANT Henry de (1963).“Essais,”in *Anton Ridderstad, Henry de Montherlant Anticolonialiste, Revue d' Histoire Littéraire de la France*, 2005, Sayı:105

MONTHERLANT Henry de (1966).*Kum Gülü*, Çev.: Samih Tiryakioğlu, Varlık Yayınları, İstanbul

MONTHERLANT Henry de (1998).“Il y a encore des paradis,”in *Anton Ridderstad, Henry de Montherlant Anticolonialiste, Revue d' Histoire Littéraire de la France*, 2005, Sayı:105

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

